

TUOVICAST LIVE_ Tiedosta ja teknologiasta avaimia turvalliseen tulevaisuuteen

Äänitteen kesto: 62 min

Litterointimerkinnot

K:	Haastattelija
Eeva Koivunen:	Eeva Koivunen
Ari Evwaraye:	Ari Evwaraye
Kirsi Pimiä:	Kirsi Pimiä
Jarkko Koskinen:	Jarkko Koskinen
Frank Martela:	Frank Martela
Maria Mekri:	Maria Mekri
P:	Puhuja
sa-	sana jää kesken
(sana)	epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-)	sana, josta ei ole saatu selvää
(--)	useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää
, . ? :	kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

---

[instrumentaalista musiikkia, 0:00:00-0:00:48].

[aplodeja ja musiikkia 0:00:51-0:00:59].

K: Sisäisen turvallisuuden taajuudella, TUOVICAST.

[sivuavaa keskustelua 0:01:05-0:01:10].

Eeva Koivunen: Tervetuloa kaikille kuuntelemaan ja seuraamaan taas Tuovicast livelähetystä tänne Seinäjoen valtakunnalliseen turvallisuustapahtumaan. Tosi kiva nähdä, no melkein nähdä, tääl on niin pimeetä salissa, et mä en kyllä nää oikein teiän kasvoja, mutta kiva kuitenkin tietää, että täällä on paljon vanhoja ja uusia tuttuja täällä salissa paikalla. Vuosi Porvoon turvallisuustapahtumasta, eli meidän ensimmäisestä TUOVICAST-livelähetyksestä, niin on kyllä kulunut nopeasti, vai mitä sanoo Ari?

Ari Evwaraye: No on todellakin ja kun minunkin ikääni pääsee, niin aika vaan kuluu koko ajan yhä nopeammin, et tuntuu, ku se olis eilen. Nythän meillä on semmonen tilanne siis, että TUOVICAST-live, jonka Harri sanoi tuossa äsken, että jälleen, mutta sanottakoon, että nyt on kuitenkin vasta toinen kerta ja viime vuonna oltiin Porvoossa, mutta mitä siis tapahtui silloin vuos sitte Porvoossa ja tapahtuu myös nyt tänään, on se, että me ollaan tämmönen Triple Threat, kolmoisuhka, eli me olemme täällä paikan päällä liveyleisön kanssa keskustelemassa. Sen lisäksi meitä seuraa YouTubesta, nyt tällä hetkellä ei tiedäkään kuinka monta, mutta x määrä ihmisiä seuraa meitä livenä ja osallistuu sitä kautta myös etänä tähän reaaliaikaiseen, minkä lisäksi sitten tästä tulee ihan tavanomainen TUOVICAST-jakso, joka julkaistaan tuolla Spotifyssa ja SoundCloudissa. Mä oon tosiaan Ari Evwaraye, sisäministeriöstä, turvallisuuden sekatyömies ja tänään jälleen juontajana, suuri ilo olla täällä.

Eeva Koivunen: Ja mä olen Eeva Koivunen, TUOVICASTin toinen juontana ja tuottaja ja sisäministeriön asiantuntija. Tosi kiva olla myös mun puolesta täällä, eli seuraava tunti, noin, keskustellaan sitten tän seminaarin pääotsikolla, eli aiheena on tiedolla ja teknologialla avaimia turvalliseen tulevaisuuteen. Ja meil on täällä arvovaltainen vierasjoukko paikalla myöskin, joten esitellään meidän vieraat. Eli ensimmäisenä tervetuloa TUOVICASTin kohta jo vakiokasvo, voisi sanoo, sisäministeriön kansliapäällikkö Kirsi Pimiä.

Kirsi Pimiä: Kiitos kovasti Eeva ja Ari.

Eeva Koivunen: Ja sitten meillä on täällä jo, täällä salissa oleville, niin tuttu, tapahtuman keynote speaker, eli tosiaan maanmittauslaitoksen ylijohdaja Jarkko Koskinen, tervetuloa lämpimästi TUOVICASTiin, Jarkko.

Jarkko Koskinen: Kiitoksia, kiitoksia kutsusta.

Ari Evwaraye: Ja sitten täällä lavan, teistä katsottuna kai oikeassa salissa, yleisöstä katsottuna oikeasta salista ja minua lähimpänä täällä istuvat Aalto-yliopiston hyvinvoinnin, psykologian dosentti ja yhteiskunnallinen keskustelija, filosofi Frank Martela. Tervetuloa.

Frank Martela: Kiitos, kiitos.

Ari Evwaraye: Ja sitten meillä on ilo myös toivottaa tervetulleiksi turvallisuuden laaja-alainen osaja järjestökentältä, Maria, sä oot tehny vaikka mitä: siviilikriisinhallintaa, tiedät kaiken laittomista aseista kansainvälisiin konflikteihin –

Maria Mekri: [nauraa].

Ari Evwarayee: - you name it. SaferGloben toiminnanjohtaja Maria Mekri, tervetuloa.

Maria Mekri: Kiitos ja kiitos tästä esittelystä. Ihan sillai niinku, että rima nostetaan aika korkealle, mutta.

Ari Evwaraye: Me sovittiin tuolla backstagella, että nostetaan Marialle tosi korkealle rima. [nauraa].

Eeva Koivunen: Kyllä ja unohtamatta, niin meil on tosiaan screen.io käytössä, eikö vaan, Ari?

Ari Evwaraye: Aivan totta. Eli meillä on screen.io käytössä, eli menemällä osoitteeseen screen.io/turvallisuus, nyt siis te jotka reaaliaikaisesti olette mukana sekä täällä salissa, että myös siellä YouTuben puolella, niin teillä on mahdollisuus osallistua tähän keskusteluun. Sieltä pitää valita teknisistä syistä Alvar-sali, meillä on täällä monta tilaa käytössä tänään ja nyt olemme Alvar-salissa, eli sieltä kun valitsette sen keskusteluhuoneen, niin löydätte oikeaan osoitteeseen. Siellä teil on mahdollisuus esittää kysymyksiä, kommentteja. Valitettavasti, jos vanhat merkit pitää paikkansa, niin todennäköisesti vain murto-osaa niistä pääsemme tässä ääneen keskustelemaan, mutta samalla, kun tää on ehkä kysymysten ja kommenttien esittämisalusta, niin se on myös keskustelualusta, eli kannustamme teitä keskustelemaan myös toistenne kanssa ja vastaamaan toistenne postauksiin. Siel on myös semmonen äärimmäisen moderni

tykkäysnappi, jota voi painaa, josta saa osoitettua suosiota muiden esittämille viisauden jyvälle.

Eeva Koivunen: Juuri näin. Toivottavasti kaikki osallistuvat aktiivisesti keskusteluun ja me pyritään tietysti parhaamme mukaan nostamaan sitte niitä kysymyksiä, teidän eniten tykkäämiänne kysymyksiä, niin esille. Mennään sitten itse teemaan, eli me ollaan pikkasen jaoteltu tätä meidän keskustelua ja ajateltiin, että ensin puhutaan niinku sisäisen turvallisuuden suuntaviivoista ja vähän tästä isosta kuvasta. Eli tosiaan, edellinen hallituskausi oli meillä melko vaiherikas, voisi sanoa. Oli koronapandemiaa, Euroopassa alkoi muun muassa sota ja nythän meillä on tosiaan hallitusneuvottelut paraikaa käynnissä ja odottavin mielin seurataan, et minkälaisiin ratkasuihin siellä päädytään ja mitä meil on ehkä turvallisuuden saralla nyt odotettavissa, niin mihin teidän nähdäksenne tulisi nyt kiinnittää huomiota?

Kirsi Pimiä: No, jos mä alotan nyt ehkä viran puolesta [naurahduksia], niin saadaan keskustelu käyntiin. No nää on tietysti ministeriön näkökulmasta, niin tää on sitä jännittävää aikaa ja aina se muutos, Suomessa nyt ehkä se on pysyny tässä neljässä vuodessa, eli kaikki hallitukset ovat jotakuinkin istuneet koko kautensa ja. Mut se on myöskin aika, mahdollisuus muutoksille ja tietysti ajatellaan aina meidän näkökulmasta, et myöskin kehitykselle. Ja me olemme samoilla tavoilla, kuten monet muutkin ministeriöt, valmistelleet ehdotuksia, joita pidämme hyvänä ja tärkeinä ja välttämättöminä tuleville vuosille ja nostaneet niitä esille.

Ja ehkä sisäisen turvallisuuden näkökulmasta, joka nyt tän päivänkin teemaan hyvin sopii, niin kyl me nähdään, et tietenkin tää koko turvallisuusympäristö on muuttunut ja on epävakaampaa, kun se oli neljä vuotta sitten, ku edellinen hallitus neuvotteli. Niin meidän pitää huomioida se kokonaisuus, mut sit ennen kaikkee se, et meillä on niin ministerikenttä kuin viranomaiset, niin ovat toimintakykyisiä. Meillä on ne toimintavaltuudet, jota lainmukanen toiminta edellyttää, ja meil on myöskin riittävästi resursseja. Et ehkä se niinku se kokonaisuus, mä en nostas yhtään semmosta yksittäistä tärkeintä asiaa muiden edelle, vaan siel on monia asioita, joita pitää saada eteenpäin ja myös tietysti linkittää se siihen, että miten me voimme tukea sitä, että Suomi pysyy jatkossakin elinvoimaisena yhteiskuntana, jossa kaikki, kaikki voivat mahdollisimman hyvin.

Jarkko Koskinen: Jos mä sit jatkan tästä näin, niin mä ehkä nostan ehkä yhden teeman, ja se on tää avoin data. Tosiaan, tää turvallisuusympäristö on muuttunu aika paljon nytte ja meidän pitää miettiä, mitä aineistoa on turvallista jakaa avoimesti ja mitä aineistoa ei pidä jakaa avoimesti. Toinen asia on tää digitalisaatiohaasteet. Muistan vielä, kun Sipilän hallitukses puhuttiin, että meillä itseliikkuvat älylaivat liikkuu tossa Itämerellä jo 20-luvulla, jotka pohjautuu satelliittipaikannukseen. Kukaan ei puhu enään, kun Venäjä on käynnistäny jättiläismäisen häirintäoperaation, että siinä liikkuu ykskään älylaiva. Elikkä, meidän pitää assessoida uudelleen nää digitalisaation periaatteet, miten näitä tullaan toteuttamaan. Ei lopettaa sitä, vaan miettiä tää turvallisuusaspekti mukaan. Lisäks me ollaan Nato-jäsen ja se tulee asettamaan meille tiettyjä rajoitteita myös.

Ari Evwaraye: Palan halusta kuulla tämän akatemian ja kansalaisyhteiskunnan näkökulmia.

Frank Martela: Joo, täs nyt selkeesti mennään tämmösessä järjestyksessä, niin se on selkeesti mun vuoro täs kohdassa, niin jos yhen, niin tietenkin mä voin montaa asiaa

nostaa, mut ehkä yks, mikä lehdissä, viime aikoin on puhuttu paljon tämmösist, näistä nuorisojengeistä ja tän tyyppisist teemoista, nii just tossa hetki sitte, muutama päivä sitten juteltiin Bernelius, joka näitä kaupunkei tutkii, tutkija, niin se just totes, et ehkä se on jotenki oma kysymys, et voik, mikä on joku jengin määritelmä ja mitkä semmoset täyttää, mut se, et meil alkaa olla se, helposti voi olla semmosii naapurustoi, jos tavallaan on semmosii nuoria, joilt puuttuu ehk semmonen, et ne ois silleen, kokis osallisuutta tässä yhteiskunnassa tai toisaalta myöskään, et niilt puuttuu ehkä se usko tulevaisuuteen, omaan tulevaisuuteen, et se on ehkä ne kaks asiaa. Et siin vaihees, jos on nuoria, joilt puuttuu tavallaan semmonen kokemus, et hei, mä oon osa tätä yhteiskuntaa, jotka jää, kokee, et heidät on jotenki vähän niinku syrjäytetty, on jääny sen ulkopuoleen, mut jos sit toisaalt heilt puuttuu semmonen kokemus siitä, että on joku semmonen mielekäs tulevaisuuden usko ja suunta, mihin mennä, niin tämmöset nuoret niin helposti sit päätyy tavallaan, tai siitä porukasta, helposti tulee nuoria, jotka päätyy sit myöhemmin tämmösiks turvallisuusuhkiksi erilaisil tavoilla. Et jotenkin sitä, se on yks teema, johon pitäis pystyy miettimään ratkasuja.

Maria Mekri: Mä jatkan ihan suoraan, niin sun ei tarvitse sanoa, että nyt voit jatkaa. [naurua]. Ehkä kaks semmosta yleistä huolta: niin isoin huoli mulla on se, että nyt kun maailmasta on tulossa entistä kompleksisempi ja monimutkaisempi ja vaikeammin tajuttava, niin sen sijaan, että me alettais moniäänisesti keskustelemaan, pähkäilemään, pohtimaan, kehittämään ja oppimaan niin, että me luodaan semmosia mekanismeja, joissa yksi totuus jotenkin ratkasee, ja että se yksi totuus luo semmosia valehelppoja ratkaisuja. Että luodaan ongelmia, ajatellaan, että no, esimerkiks tää nuorten syrjäytyminen, niin pitkäähän me ollaan puhuttu siitä, että nuorilla pitäisi olla tulevaisuuden toivoa. Siihen ei oo mitään yksinkertasta ratkasua, mutta oletan, että kohta niitä alkaa tuleen semmosia helppoja, yksinkertasia ratkasuja, et minä ainakin kehittäisin, että nyt ne laitetaan 24 tuntia stevareita Vuosaaren asemalle ja kyllä se sen ratkaisee. Ja eihän se ratkaise ja se on semmonen yhteinen ja yleinen huoli, josta mä toivoisin, että me kaikki otettais vähän koppia. Eli pyrittäis pitämään sitä keskusteluilmapiiiriä ja kutsumaan erilaisia ihmisiä, SM:hän tässä tilaisuudessa on ottanut juuri tästä koppia ja se on mun mielestä hirveen tärkeätä.

Mut sitte se seuraava huoli on Ukraina ja Ukrainan tilanne on huoli kahdella tapaa: yks on se, että Ukrainan, Venäjän hyökkäyssodan aallot, niin ne kyllä tulee Suomeen, eli, ja on tullut jo. Kyllähän me se jo ollaan nähty, mutta kaikki tämmöset sodat, niin ne on kuin heittäisi kiven veteen ja niistä tulee monen taseisia aaltoja. Ja se vaatii, tarkoittaa, että meillä pitää olla uudenlaisia taitoja ja kyvykkyyyksiä, ja että pitää myös nähdä niitä asioita, missä Suomi ei itse asiassa ole kauheen hyvä. Eli mehän ollaan, turvallisuushan on se, mistä me eletään.

Ja me ollaan maailman turvallisoin tai turvallisimpia maita, mutta samalla se tarkoittaa, että meillä ei ole ymmärrystä esimerkiksi laittomasta asekaupasta, järjestäytyneestä rikollisuudesta, korruptiosta yhtä lailla kun niillä mailla, joilla nämä ovat olleet ongelmia. Ja se on mun mielestä ihan tosi luonnollista ja hyvä niin, mutta tarkoittaa, että meidän pitää myös oppia. Ja sitte Ukrainan kohdalla niin tällä hetkellä isona haasteena ja huolena on se, että nyt, kun sinne aletaan kaatamaan valtavan isoja rahakasoja, niin että niitä rahakasoja kaadetaan sinne hallitsemattomasti. Näin on tapahtunut aikasemmin, kun on ollut heikkoja rakenteita kuten Kosovossa tai Bosniassa ja sit, et sinne tuodaan niitä rahakasoja ilman, että vaaditaan läpinäkyvyyttä, ilman, että vaaditaan sitä sun tätä, niin se on lisännyt korruptiota ja järjestäytyneitä rikollisuutta aivan valtavasti, jopa siinä määrin, että puhutaan yhteiskunnista, jotka eivät enää pysty toimimaan. Ja se, että meillä on semmonen Ukraina lähellä meitä, joka on

jonkinnäköinen järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption pesäke, niin se on kyllä meille kaikille aikamoinen uhkakuva, jota kannattaa nytten niinku yrittää ennaltaehkäistä ihan mahdollisimman paljon. Ja tässä päästään viimeseen sanaan, joka on toki turvallisuusuhkien ennaltaehkäisy.

Ari Evwaraye: Tässä oikeestaan kuuluu semmonen tietynlainen, kun summaa tätä, niin, tai näkyy semmonen tietynlainen, et toisaalt meil on ikään kuin tavallaan ne Suomen ulkopuolisessa maailmas tai ehkä Suomen ulkopuolisessa maailmas, mut ne siinä niinku globaalissa ympäristössä tapahtuvat asiat, mitä me ei voida sivuuttaa, mut ei oo täysin meidän hallinnassa ja sit toisaalta niinku ne hyvin arkiset, pienet, ehkä pitkään olleet kysymykset liittyen vaikkapa nuorten hyvinvointiin, jossa kuitenkin sitten on nähtävillä ehkä huolestuttavia trendejä, et tavallaan, jos me nyt tästä niinku lähetettäis terveisiä säätytalolle, niin onks nää eri suuntaisia asioita vai onks ne samaa asiaa vai miten nää linkitty toisiinsa tai mikä se meidän karkea ydinviesti tästä vois olla?

Kirsi Pimiä: Minusta täs oli erinomaisia huomioita ja nää nimenomaan linkitty kaikki niihin teemoihin, joita mekin ollaan nostettu esille. Ja Maria halus tässä näitä uhkakuvia nostaa tulevaisuuteen ja siitä, et miten, jos me ei huolella mietitä ja suunnitella sitä, mitä me tehdään, vaikka Ukrainan jälleenrakennusta, niin mitä vaaroja siellä on nähtävissä. Ja nää on tietysti kysymyksiä, joita, jotka ollaan kaikki tunnistettu ja, mut nyt pitää vaan miettiä juuri ne oikeat lähestymistavat siihen, miten niitä asioita hoidetaan. Samoin tää, tää nuorten niinku tulevaisuudettomuus, tavallaan se näkymä, heikkous ja se linkitys sit siihen mukanaolevaan ja osallistavaa yhteiskuntaan, niin ne on niitä kysymyksiä, joita meiän pitää meiänki ministeriössä miettiä, mutta niinku kaikkialla, koska sehän on juuri sitä kenttää. Et jos tässä sitte tuli tää ennaltaestävä toiminta, jota me ollaan nostettu yhdeksi toiminnan keskeiseksi periaatteeksi, niin myös koko meidän sektorilla, niin sehän tavallaan ottaa mukaan kaiken. Siel on järjestökenttä, siel on kunnat, on viranomaiset, on yksittäiset aktiiviset ihmiset, jotka voi olla apuna siinä ja ennen kaikkee tietysti meiän tulee panostaa tätä nuoriin ja lapsiin.

Ari Evwaraye: Nää kohtaa nää kaks asiaa siinä ainaki, et tulevaisuudes meil todennäköisesti on ukrainalaistaustaisia lapsia ja nuoria suomalaisessa yhteiskunnassa, vaikka osa palaa kotimaahansa ja toivottavasti sodan pian päättyessä, mutta todennäköisesti myös jää tänne Suomeen ukrainalaistaustaisia lapsia ja nuoria, et siinä ainakin nämä asiat, se iso ulkoinen ja pieni kohtaavat.

Maria Mekri: Mä vastaisin tohon sun alkuperäseen kysymykseen, niin nää kaikkihan on semmosia aineksia semmosessa sopassa, jossa kaikki alkaa vaikuttaa kaikkiin, että jos meil on todella vahva järjestäytynyt rikollisuus, joka etsii nuoria toimijoita ja sitte toisaalta meillä on paljon nuoria, joilla ei ole tulevaisuudennäkymiä, niin kyllähän ne yhdessä sitten, siitä alkaa tulee semmosia, niinku miten mä nyt sanoisin, meidän kannalta antisynergioita. Ja se on ehkä se, että silloin, kun nää turvallisuusuhkat alkaa toimimaan niin, että ne on todella enemmän kuin osiensa summa, niin ne on ne huolestuttavat varsinkin silloin, jos se johtaa joihinkin sellasiin jatkuviin prosesseihin, meitä on hirveen vaikee enää sitte puuttua.

Frank Martela: Ehkä yks semmonen, mikä siin sopassa voi, tavallaan niinku, mikä myös hämmentää, et jos tää sosiaalisen median niinku algoritmien vaikutus siihen, et minkälaiset näkökulmat ja minkälaista tavallaan puheenvuorot saa enemmän näkyvyyttä ja mitkä vähemmän, et kylhän se tavallaan valitettavasti, tavallaan kun tiedetään, et ne algoritmit tavallaan pyrkii, et ihmiset reagoi herkemmin, kun ne suuttuu tai näkee, närkästy jostain asiasta, jolloin se, algoritmit nostaa niitä tavallaan

polarisoivia, kärjistäviä puheenvuoroja ja sit semmoset maltilliset keskittien puheenvuorot saa vähemmän näkyvyyttä. Ja tää on tietenkin semmonen asia, joka sit monessa asiassa tavallaan sit silleen kärjistää. Et jos on joku olemassaoleva pienenlainen jännite jonkun ryhmien välillä, niin se, näe sosiaalisen median ansaintalogiikkaan kuuluu se, et he pyrkii tavallaan kärjistämään sitä konfliktia, koska tavallaan tää tuottaa enemmän reaktioita siellä alustalla, jonka takia sit se alun perin ehkä pienempi konflikti kärjistyy tai jos joku nuori on, niinku syrjäytyy, niin se on isompi vaara, et se löytää semmosia ääriajattelun aineksia jostain sieltä sosiaalisen median kautta. Et siin on, valitettavasti niiden ansaintalogiikka on täl hetkel semmonen, joka ei tue sitä semmost esimerkiksi niinku sitä, et tullaan yhteen ja opitaan toisiltamme ja käydään dialogia, vaan se tukee enemmän semmosta kärjistämistä ja erilaisten ryhmien polarisointia.

Jarkko Koskinen: Mä oisin voinu tähän sanoa, et mä oon täysin samaa mieltä, ku Kirsi tässä näin, että tää kaikki on haasteita, mutta oikeestaan mä näkisin vielä, et meidän pitää jostain tää raha tehdä tähän näin. Tää digitaalinen, tää asettaa nyt niin kun päättäjille aikamoisen vastuun, että me tehdään tätä näin vastuullisesti ja tunnustetaan näe riskit ja tätä kasvua ja ajatellaan, että digitalisaatio on nyt se keino tehdä sitä kasvua ja se on potentiaali, millä me saadaan sitä rahaa, että me voidaan hoitaa näitä kaikkia asioita. Ilman sitä rahaa näe asiat jää hoitamatta.

Eeva Koivunen: Nyt ollaan puhuttu vähän näistä negatiivisista kehityskuluista, et mitä on niinku nähtävissä, niin millanen työ on hyvää tän estämiseksi? Mitä meidän, millasta työtä meidän pitää jatkaa Suomessa, mitä ollaan tehty oikein? [hymähtää] Maria siellä näyttää, palaa halusta.

[naurua].

Maria Mekri: Mulla on peräti, mä mietin, että mitä ollaan tehty. Siis vähän kansainvälisen turvallisuuden osajana oon käyny näissä tapahtumissa jo yli varmaan kymmenen vuotta ihan sen takia, että mun mielestä tänne oli aina, ihan niin aina ilo tulla. Eli hirveen paljonhan on todella hyvää ja vahvaa. Sen takia se aina välillä niinku unohtuu tai ehkä huomioi niitä, et mitä pitäis korjata, mutta ne kuus asiaa, mitä mä nostaisin esille, on yhteistyömekanismi, siis hirveen vahvat laajat yhteistyömekanismit. Ne on aivan, siis, todella upeita. Ja se, että meillä on niin paljon niitä yhteistyömekanismeja, niin siis se on kansainvälisesti ja globaalisesti äärimmäisen harvinaista ja ihan siis todella hienoa. Niihin liittyy myös luottamus, luottamus toisiin, luottamus toisiin asiantuntijoihin, luottamus siihen, että täällä voidaan yhdessä tehdä hassuja urheiluliikkeitä ja silti tiedetään, että täällä on asiantuntemusta ja osaamista. Se on hirveen hienoa.

Arjen turvallisuus fokuksena on mun mielestä, koska kaikki sitten loppujen lopuksi kiteytyy siihen, että miten yksilöt näkevät sen oman turvallisuutensa, se on hirveen tärkeää. Samoin tietysti se, että miten oikeesti tehdään asioita ihan käytännössä, miten toimeenpannaan, et ei puhuta vaan strategiasta, vaan ihan siitä niinku käytännön tekemisestä. Myös mukana jatkuva strateginen kehittäminen. Et hirveen usein turvallisuuslalla tehdään strategia, sitten se toimeenpannaan, sit sanotaan, et se ei kauheesti toiminutkaan, mutta että se, että on jatkuvaa strategista kehitystä, niin se on todella tärkeää ja todella hienoa. Ja viimeisenä, niin siis kuntataso on Suomessa niinku huh huh. Että hirveen monissa suomalaisissa kunnissa ollaan tehty niinku aivan uskomattoman hyvää työtä. Ja se, että miten meidän kuntatasolla kehitetään toimintoja ja toimitaan, niin se on kyllä ihan tosi hienoa.

Ari Evwaraye: Seinäjoella tosta viimisest sanottais, että miten se oli, että hyvää yritetään, mutta priimaa pukkaa tulemahan. [naurua] Täällä Seinäjoella kun ollaan.

Kirsi Pimiä: Se oli hieno kuulla järjestökentältä, että hyvääkin on tehty paljon ja näinhän se ainakin itse ministeriön näkökulmasta nähdään, että nää on niitä teemoja, joita meillä todellakin on pitkään jo työstetty ja tehdään ja tämänkin seminaarin tavallaan tää pohja-ajatus tästä tietopohjaisesta työstä ja johtamisesta, niin me toivotaan, että tämä saa jatkaa tällä tulevallakin hallituskaudella ja tavallaan se, et me ollaan saatu monia hyviä toimintoja liikkeelle, niin jatketaan niitä, ei unohdeta niitä ja sit nimenomaan nojataan meiän päätökset siihen tuotettuun tietoon ja dataan. Ja tää voi olla pikkasen haasteellista joissain kysymyksissä ja me tietysti yritetään parhaamme ja vakuutta sillä, että meillä on aidosti sitä asiantuntemusta ja sen pohjalta on hyvä tehdä niitä päätöksiä sitten ja katsoa tavallaan koko tätä suomalaistaki hyötyä. Ehkä yks asia, mikä mulle tuli vielä mieleen näitten meiän ensimmäisten vastausten jälkeen on se, että on niitä asioita, mitä me voidaan tehdä, mistä me voidaan päättää, mut sit tulee paljon, niinku todettu, niin sieltä ulkopuolelta. Tulee paljon semmosta, mihin me ei osata vielä edes valmistautua. Ja tämä vara pitäs hallituksella olla, eli toivotaan, et he eivät lyö lukkoon kaikkea niinku tässä ja kuvittele, et sen kans voidaan elää neljä vuotta muuttamatta niinku niitä linjauksia, joita tässä kenties tulevina päivinä ja viikkoina tehdään.

Jarkko Koskinen: Mä voisin jatkaa tosta. Todellakin samaa mieltä, et toivottavasti tää hallitus on kykenevä tekemään päätöksiä tutkittuun tietoon pohjautuen, elikkä faktoihin, ja niitä käytettäis hyväks eikä kaikki menis vaan puolueideologian mukaisesti niinku välillä tuntuu menevän. Ja sitten mä sanon, että meiän suomalaisten, me ollaan aika näppäriä keksimään innovaatioita ja teknologiaa, johtuen varmaan Nokia-perinteestä tai jostain muusta, niin niitä pitää ottaa reippaasti käyttöön, tunnistaen kuitenkin niiden mahdollisuudet ja heikkoudet. Elikkä ei mennä tekemään niinku suinpäin, vaan taas tutkitaan ja käytetään sitä tutkittua tietoa, tätä mä haastan. Paljon kuulee puhetta näistä kaiken maailman dosenteista, mut aika monel dosentilla on aika hyviä ideoita.

[Naurua].

Jarkko Koskinen: [katsoo muiden suuntaan] Vai mitä?

[Naurua].

Frank Martela: Ehkä mä tässä dosenttina voin sitten jatkaa. Ehkä tavallaan sit mieltii, et mikä Suomes on tehty hyvin, perinteisesti, niin kylhän se sit taas toisaalt, ku kansainvälisesti, ku kattoo, niin vaik suomalaist vaik koulutusjärjestelmässä ja varhaiskasvatus, on tiettyjä haasteita ollu, niin kansainvälisest kattoen se on kuitenkin toiminu todella hyvin. Ja (-) [0:24:18] just puhuin tästä vaikka sosiaalisen median aiheuttamasta polarisaatiost sun muist, niin onneks Suomes kuitenkin silleen, ollaan säästyty niilt pahimmilt ilmiöiltä, joita jossain muissaki maissa, muissa mais nähty ja yks syy varmaan on se, et meil on tavallaan vaan se keskimääränen kuitenkin, koulutustaso on sen verran hyvä. Et ihmisil tavallaan sen peruskoulun käytyään on semmosia valmiuksia, et ne ei lähe ihan kaikkiin salaliittoteorioihin ja kaikkiin juttuihin mukaan, mitä joissakin maissa ihan presidentist lähtien saatetaan lähteä [naurahtaa], vaikka tässä koronaviruksen aikana tavallaan, että sinänsä Suomesse kuitenkin tavallaan se kansalaisten kyky luottaa siihen tutkittuun tietoon on, ei oo täydellinen tietenkään, ei varmasti missään maassa, mutta uskon, että Suomes on ku yks, ku

kansainvälisesti kattoo, varmaan yks maa, missä se yks kaikkein korkeimmalla tasolla on, että ihmiset edelleen luottaa siihen niinku varmistettuun tietoon eikä löydä sieltä YouTuben kätköistä jotain kaikenlaisia vaihtoehtoteorioita, joita sitten lähteä seuraamaan omassa elämässään ja toiminnassaan.

Ja toinen ehkä myös tavallinen taas myös tähän nuorisoon liittyen ja et nää asuinalueiden eriytyminen, niin onneks siinäki tavallaan Suomi on varmaan kansainvälisesti onnistunu kohtuuhyvin perinteisest täs asiassa, et ollaan pidetty huolta, et ne asuinalueet ei liikaa niinku eriydy vaan saadaan, esim. rakentamispolitiikan sun muun kautta pyritään pitämään huolta, et siinä on vähän eri tyyppistä porukkaa kaikilla alueilla, joka taas antaa niille nuorille niitä tulevaisuuden horisonttinäkymiä. Koska ku sä kasvat tietyllä alueella, niin sit sä näät vaan ne porukat, jotka siinä ympärillä on. Et jos se Venla Bernerius mainitsee, et ois semmosia tyyppisiä tavallaan, lapsia, jotka kasvaa jossain Itä-Helsingissä, jotka ei koskaan oo oikeestaan käyny niinku Itäkeskusta lännempänä Helsingissä, niin silloin se maailmankuva on aika kapee, koska sä oot aina ollu siin tietyllä alueella. Niin sit se on se, et mitä porukkaa sillä alueel on, minkälaisii ammatteja kavereiden ja naapureiden vanhemmilla sun muilla on, niin se aika paljon ratkasee sen, et minkälaisii tulevaisuudennäkymiä itsekin näkee omassa elämässään.

Eeva Koivunen: Mennään kohta vielä vähän syvemmälle tähän tutkittu tieto, teknologiaosaaminen -keskusteluun, mutta voitais täs kohtaa ottaa vähän screen.i-kysymyksiä. Oliko meillä, Ari sieltä ehkä näkee vähän paremmin, et mitä sinne on noussut, niin haluuks sä vaikka, Ari, kertoa? Mä joudun kääntymään vähän liikaa. [naurahtaa].

Ari Ewvaraye: Joo. Mä olen sivusilmäöllä tarkastellut tota –

Eeva Koivunen: Mä huomasin.

Ari Ewvaraye: - tätä screen.io-keskustelua, mikä meillä täällä salissa siis näkyy vain täällä paneelimme takana, mut tässä nousee esiin. Siel on oikeestaan niinku tosi mielenkiintosella tavalla ja kuitenkin ehkä tavallaan perinteisellä tavalla, meil on niinku kaksi linjaa ja kaksi koulukuntaa. Eli toisaalta tavallaan siitä arkisista, ihmislähtöisistä asioista huoli, eli siihen liittyvii kysymyksiä, siihen liittyen näkökulmat ja sitten taas huolia siitä, että tämmösiä isoja eksistentiaalisia yritysvakoiluun liittyviä juttuja, meidän geopolitiittiseen asemaan liittyviä juttuja ja näkyypä siellä mielenkiintosella tavalla myös ehkä semmosta, tästä, mistä ehkä Frank puhui, myös semmosta, miten mä sanoisin, sisäistä jakautumista myöskin meidän niinu kommentoijissa siitä, että mitä pitäisi tehdä tai minkä puolueen näkökulma on oikeassa ja tavallaan. Et tää on ehkä myös yks aika semmonen mielenkiintonen kysymys, mikä selvästi myös meitä turvallisuudesta keskustelevia jakaa ja ehkä tavallaan tää tämmönen yhteiskunnallinen polarisoituminen, mihinkä Frank osin ehkä viittaasi ja tavallaan nää meidän omista perspektiiveistä tarkastelu, niin se näkyy ihan meidän asiantuntijoidenkin keskustelussa ja siinä ehkä tavallaan, ehkä siitä vois summata. Kysymyksiä siellä oli useitakin, mut en oikeestaan, ehkä enemmänkin tota niin, nää havainnot ja kommentit, en tiedä miten, millasia ajatuksia nämä herättää. Paljon Venäjää, paljon Venäjään liittyviä kysymyksiä ja se on tietysti luonnollisesti niinku tapetilla tällä hetkellä. Ehkä tuol on konkreettinen kysymys nyt nousee, et Puolustusvoimat ovat saaneet rahoitusta, miten poliisin ja syyttäjän resurssit turvataan?

[huvittuneita hymähdyksiä].

Kirsi Pimiä: No ei kai siinä, toivotaan, että turvataan –

[naurua].

Kirsi Pimiä: - sanotaan –

Ari Evwaraye: Terveisiä Säätytalolle varmaankin.

Kirsi Pimiä: - joo, kyllä kyllä. No meil on ollu hyviä keskusteluja ja julkisuudessaan nää puolueet, jotka myös neuvottelevat, niin ovat nostaneet esille sen, että turvallisuuteen, turvallisuutta tuetaan, siitä ei leikata ja ymmärrykseni mukaan oikeusministeriö on itse asiassa saanu jo tässä niin kutsutussa teknisessä kehyksessä, joka hyväksyttiin tossa muutama kuukausi sitten, jo pohjii, niin tavallaan sen oman rahoituspuolensa niinku aika lailla kuntoon. Mutta meil on kyllä vielä tekemistä ja me toivomme, että ne hyvät keskustelut, joita nyt ollaan käyty sinne hallitusneuvottelijoiden kanssa, niin tuottaa myös sellasen tuloksen, että meidän ei tarvitsisi kipuilla tästä eteenpäin joka vuosi samalla tavoin siitä poliisin rahoituksesta, vaan me päästäis siihen pidemmän aikavälin hyvään suunnitteluun ja tavallaan voitais keskittyä sen työn ja tuloksellisuuden, panostaa siihen jatkossa enemmän.

Maria Mekri: Mä jatkaisin tästä, että mua on hieman yllättänyt keskustelussa, että miten me ollaan unohdettu jotenkin toisen maailmansodan ymmärrys siitä, että on eturintama ja on kotirintama. Että on tärkeitä pitää yhteiskunta kuosissa ja sitten on ihan yhtälailla toki tärkeitä nytten, että ukrainalaiset pystyvät sotimaan ja että Suomella on sotilaallisesti turvallista, mut jollain lailla fokus on ollu kyllä hyvin paljon siellä aika lailla suoraan eturintamassa ja hyvin vähän siellä kotirintamassa. Ja on se sitten suomalainen kotirintama tai on se sitten eurooppalainen kotirintama, niin kyllä sitä fokusta pitäisi lisätä siihen, että yhteiskunnat pysyy vakaina ja toimivina myös poikkeusaikoina.

Kirsi Pimiä: Kyl me viranomaisnäkökulmasta yritetään nostaa näit molempia rintamia esille, mutta ehkä se on mediassa paljon herkullisempaa keskustella siitä eturintamasta ja sen dramatiikan nostaminen niinku sinne eteen ja et kyl meillä, varsinkin tietysti meiän ministeriössä, jos me mietitään sitä ihmisten arjen turvallisuutta ja ennen kaikkee meil on suunnitelmia myös täs varautumispuolella nimenomaan panostaa siihen ihmisten omaan varautumiseen, koska me ajatellaan kuitenkin niin, että nyt, kun Suomessa tavallaan eletään tosin tämmöstä uutta normaalia, mutta niinku normaalissa tilanteessa, niin se, että nyt meidän pitää rakentaa sitä meidän omaa jaksamista ja kriisinkestävyyttä, koska se on se, mistä me saamme sitten suojaa, jos jotain enemmän tapahtuu Suomessakin. Ja sitä kautta niin me haluamme kyllä panostaa tähän kotirintamaankin.

Eeva Koivunen: Otetaan tos myöhemmin vielä vähän lisää yleisökysymyksiä, mutta mä katon tota kelloa, että aika juoksee, niin siirrytään vähän eteenpäin eli puhumaan siitä tiedon ja teknologian ja osaamisen roolista. Eli teknologianahan kohdistuu paljon odotuksia elämän eri osa-alueisiin liittyen, puhutaan sitten hyvinvoinnista tai terveydestä, taloudesta, viihteestä, ja erilaiset teknologiset ratkasut on monella tavalla tehneet meidän yhteiskunnastamme aiempaa turvallisemman. Mutta toki teknologian kehitykseen, sen käyttöön liittyy myös kysymyksiä ja hyödyntämätöntä potentiaalia, jopa uhkakuvia, niin näettekö te teknologian uhkana vai mahdollisuutena turvallisuudelle ja miksi?

Jarkko Koskinen: No, teknologia on ehdottomasti mahdollisuus ja se on välttämättömyys, jos me halutaan hakea sitä kasvua. Ei tuu olemaan kasvua ilman teknologista kehitystä. Ja mutta niinku tää haaste on, me ei enää edetä siinä pumpuliyhteiskunnassa, meillä on aktiivista tiedustelua, joka kohdistuu meidän teknologiankehittäjäyrityksiin ja aktiivista rikkomista meidän teknologiasovellutuksiin, elikkä tunkeutumista. Se on jokapäiväistä ja sitä tapahtuu koko ajan, elikkä meidän pitää enemmän kiinnittää siihen huomiota, että niihin turvallisuusuhkiin näissä teknologioissa. Ei voi vaan kehittää sitä teknologiaa, et aa, kiva juttu, tehdään uus digitaalisen juttu, vaan pitää ajatella aina, että mitä jos joku muu kontrolloi, mitä siinä menetetään.

Frank Martela: Niin, kyl mun mielest, et jos kysymys, et onks se uhka vai mahollisuus, se teknologia on uhka ja mahollisuus tavallaan molempia samaan aikaan. Ehkä joskus, välillä ehkä häiritsee, että vaikkei nyt tässä nyt uusia näitä tekoälysovellutuksia mitä on tullu tavallaan, niin luultu, että on se kaks leiriä: et toinen on tavallaan ne tekno-optimistit, jotka on sitä mieltä, että nytte ratkastaan kaikki maailman ongelmat ja kaikki on hyvin, ja sitte on toisaalta ne pessimistit, jotka on silleen, et okei, tää johtaa kahen vuoden pääst maailmanloppuun, että [naurua]. Niinku sit nää kaksi kun ei keskenään niinku keskustelevan, et sä oot joko tai. Et tää on se keskustelu hirveesti, et joko se on tavallaan hirvee uhkakuva tai sit se on hirvee mahollisuus, mut niinku tavallaan, et meidän pitäis ymmärtää, et totta kai se on mahollisuus ja se varmasti tavallaan, ei me voida jäädä pois siit junasta, et jos me täällä lopetetaan joku tehoälyn kehittäminen, niin jossain muualla se kehitetään. Sit se kehitetään Kiinassa ja Venäjällä, joka ei tavallaan, joka on huonompi vaihtoehto kuin se, että me ollaan myös mukana kehittämässä, ollaan sen teknologiakehityksen eturintamassa. Mut samaa aikaa totta kai pitäis myös tiedostaa, että siihen liittyy tiettyjä uhkia, et miten voidaan olla mukana siinä eturintamassa, kehittää niit hommia, mut samaa aikaa mieltä myös, et miten me torjutaan niitä samaan aikaan esiin nousevia uhkia.

Jarkko Koskinen: Mä voin tähän vaan nopeesti sanoo tähän teknologiajuttuun, et mä olin Kiinassa justiin ennen pandemiaa kansainvälisissä paikkatieto, YK:n järjestämässä paikkatietokokouksessa ja siellä, kun mä kävelin kadun yli, niin siellä oli tämmösiä kamerakylttitauluja, jotka ensimmäisenä sano Welcome professor Koskinen. Että siellä oli niinku tää face recognition kyllä sillä tasolla, että [naurahtaa]. Huolestuttavaa.

P: Kyllä, ihan (--) [0:34:02]

Ari Ewvaraye: Tulee ihan mieleen toisesta maailmansodasta kuvaava elokuva, missä joku vakooja paljastui sillä, että toinen kertoi, että mistäs kaupungista olitkaan ja hän kertoi sitten, että mistä kaupungista oli ja jaa, muistatko kirkon siellä joen toisella puolella? Sitten kysymyksen tarkoitus oli siis tietysti paljastaa, että, signaloida, että niin, se kirkkohän itse asiassa on aivan muualla, ei siellä joen lähellä ollenkaan. Niin vähän ehkä, oisko tässä ehkä saman tyyppistä viestiä [naurahtaa] annettu?

Maria Mekri: SaferGlobe on itse asiassa tehny työtä rauhanteknologioitten kanssa vuodesta 2016 ja rauhanteknologiat on siis teknologioita, joita voidaan käyttää rauhan tukemiseen ja rauhan prosessien tukemiseen.

Jarkko Koskinen: (-) [0:34:43] teknologioita käytetään myös sodan tukemiseen, se on jo -

Maria Mekri: Niin, tai joitain –

Jarkko Koskinen: (-) [0:34:51], [naurahtaa].

Maria Mekri: - joitain, voidaan. Esimerkiks nytte on näitä kaksikäyttöteknologiaa ja varsinkin analytiikkadataa, data-analytiikka. Mut sitte on kyl ihan spesifei semmosia teknologioita, joita käytetään ihan vaan rauhan tukemiseen ja se on hirveen mielenkiintosta. Siin on paljon potentiaalia ja paljon mahdollisuuksia.

Ari Evwaraye: Onks sul jotain esimerkkejä?

Maria Mekri: No ihan esimerkkinä ja tää on nyt semmonen. No, ehkä kerron kaksi esimerkkiä. Yks, mitä me ollaan hirveen pitkään pähkäilty on, että miten toimitaan kompleksissa ympäristöissä. Sehän on hirveen vaikeeta, että kun me aletaan luomaan jotain strategiaa, mutta ei tiedetä minne mennä. Ja kaikki rauhanprosessit on semmosia niinku monimutkaisia sotkuja, mutta itse asiassa tietoteknologiaprosessit usein on myös, eli kun aletaan jotain teknologiaa kehittämään, niin sitten on joku päämäärä, mutta koska teknologia kehittyy itsessään niin hirveen nopeasti, niin se päämäärähän on siinä itseasiassa muuttunut tai muuten se teknologia olisi koko ajan vanhentunutta, jonka takia me ollaan ihan tämmösiä. Niinku siis kysymykseen niin kutsutust agiliteetistä ja siitä, että miten otetaan, niinku miten se digitaalinen kehitysprosessi. Mut yks semmonen positiivinen esimerkki Ukrainasta on semmonen, että siellä ollaan otettu valokuvia ihmisten tuhoutuneista kodeista. Ja sitten nää ihmiset voi mennä virtuaalisen realiteetin, virtuaaliodellisuuden kautta vierailemaan omaan tuhoutuneeseen kotiinsa, värittämään sen, sisustamaan sen ja ottamaan sen uudelleen haltuunsa. Ja tämmönen kokemuksena, niin tietysti siellä nyt kaikki on itkeny ja se on ollu todella järisyttävä, mutta mä sanoisin, että se luultavasti on äärimmäisen kustannustehokasta myös, että siinä varmaan useampi vuosi traumaterapiaa.

Ja sitten tietysti itseasiassa se, että miten luodaan prioriteetteja vaikka neuvotteluihin tai miten, tai mistä kannattaa prosessit alottaa ja miten saadaan erilaisia väestöryhmiä puhumaan keskenään ilman, että ne on samassa paikassa. Mutta mä nostaisin vielä kaksi, mä huomaan, että täällä on lisäkomenteja, mä nostaisin tästä datasta ja algoritmeista, niin huomauttaisin myös sen, että esimerkiks Facebookin algoritmit, niin ne vaikuttaa myös viranomaisviestintään. Meillä oli semmonen disinformaatio-hanke viime vuonna, jota mä yritin mainostaa. Siinä oli EU:n disinformaation vastaisia toimenpiteitä. Facebook sano ei. Me ei pystytty tuomaan sitä tietoa esille sen takia, koska se oli vastoin Facebookin algoritmeja. Sitte mä sitä, mä ärsyynnyin siitä niin paljon, että itse asiassa mä vein sen sitte EU versus disinformation, ja siitä nähtävästi tuli joku aika iso asia. Mutta rakenteisiin alkaa tulee tämmösiä mahdollisia haasteita. Aseteknologia kehittyy nyt aivan valtavasti. Sen takia siis, koska me ollaan nytte panostamassa valtavasti puolustusteknologiaan, niin se myös tarkoittaa, että aseteknologia kehittyy nyt todella nopeasti. On 3D-printtausta, ajateltiin, että se ei oo nyt mitenkään kiinnostavaa. On uutta kiinnostusta biologisiin aseisiin ja niin edespäin ja niin edespäin. Mutta ne, nämä teknologian kehitykset tarkoittaa sitä, että viranomaisilla tulee oleen aika haastava niinku semmonen jonkin näkönen, et ollaan jonkin näkösessä juoksukirissä, jossa pyritään pysymään vähän ajan tasalla.

Jarkko Koskinen: Mä voisin nopeesti sanoa, että nää esimerkit rauhanteknologiasta, niin nää on myös sodan teknologioita ihan täysin, elikkä tätä oppimisjärjestelmää, mitä sä puhut tässä näin, niin sitä käytetään sodan johtamiseen. Hyvin kompleksinen sodanjohtamisstrategia, se on ihan meilläkin arkipäivää meidän

sodanjohtoskenaarioissa. Ja sit tää toinen kuvien välittäminen näistä tuhoutuneista rakennuksista, tällä Venäjä tekee impact assesmentia ja tää on erittäin tärkeä heille, et miten ohjusiskut ovat vaikuttaneet ja mitä on tuhoutunu. Ja tää palvelu on suoraan heidän sodanjohdon käytössä.

Maria Mekri: Ja juuri tämän takia tarvitaan ammattilaisia, koska näis teknologioissa on aina mahdollisuus tehdä hallaa –

Jarkko Koskinen: Kaikessa.

Maria Mekri: - Me puhutaan hirveen paljon simmosesta do no harm -ajattelusta, että miten ei ainakaan tehdä vahingossa hallaa.

Eeva Koivunen: Nii ja tässähan tarvitaan myös paljon tietoa tämän tueksi, niin siitä päästään siihen, että paljon puhutaan tiedolla johtamisesta ja oikea-aikaisesta tiedosta ja sen hyödyntämisestä, niin mut samaa aikaa me eletään tietynlaises informaatiotulvassa ja erilaist tietoa, erityisesti dataa, mistä tässäkin on puhuttu, niin on ihan valtavasti tarjolla. Niin millä tavalla te näätte, että meidän tulis hyödyntää tietoa ja dataa turvallisuustyössä ja ylipäätään yhteiskunnallises päätöksenteossa?

Kirsi Pimiä: No minusta se on se lähtökohta ehdottomasti, niinku ainakin ministeriötyössä ja myöskin mä nään viranomaisilla sen, että miten me tehdään niitä meidän suunnitelmia, niin sitä varautumista ja muuta, niin sen nimenomaan pitäis nojata siihen dataan. Ja tavallaan meidän pitäis päästä pois siitä sellaselta, että jollain on semmonen mutukokemus tai ajatus siitä, että miten asia pitäis ratkasta, et ku minä nyt olen kuitenkin tätä mieltä. Toki, jos silläkin, se oma mielipide voi perustua siihen niinku tietoon, mitä on, mut mitä enemmän me saadaan sitä yhteistä dataa kerättyä meidänki toimijoista ja kentästä, niin sitä helpompi meidän on tehdä niitä uusia kehittämiskasuja ja kyl mä näkisin muutenkin tän digitaalisuuden merkityksen niin yhä kasvavana myös niin kuin meidän sektorin, on se turvallisuus-, pelastus- tai maahanmuuttoviranomaisten puolella, niin se vaikuttaa kaikkien työhön ja me pystytään myös säästämään ehkä sitä henkilötyöaika siellä, että meil on tehty järjestelmät ja muut, mitkä tuottaa tavallaan meille jo tiettyjä ratkasuja ja ajatuksia sen oman työn pohjaksi.

Eeva Koivunen: Ole hyvä, jatka.

Jarkko Koskinen: Joo, nopeesti, elikkä mä oon täysin samaa mieltä tässä näin. Ja tossa paikkatietoselonteossa ehdotettiin silloin, että tehdään turvallisuusviranomaisille oma tämmönen paikkatietojärjestelmä, elikkä johtamisjärjestelmä tähän työhön. Ja edeltäjäsi, kansliapäällikkö, oli erittäin aktiivinen ja itse asias johti tätä työtä, mutta ku siihen ei löytyny sitä rahaa sitten, niin se jäi tekemättä. Mut esimerkki, mitä sillätilanteel, tai voi tehdä, oli toi koronakartta. Koronakartta oli menetelmä johtaa koronaepidemiassa sitä, että missä tän koronaluvut nousi, missä tää etenee ja miten tää etenee ja mimmosia torjuntatoimenpiteit tehdään. Esimerkiks Helsingin sulku näkyy sitte koronakartasta. Tämmönen, jos meillä ois turvallisuusviranomaisilla, reaaliaikainen tilannekuva käytössä, se olis erinomainen työkalu. Valitettavasti ei oo.

Kirsi Pimiä: Sä mainitsit ton ikävän sana raha tossa alussa [huvittuneita hymähdyksiä] ja –

Jarkko Koskinen: Se on se.

Kirsi Pimiä: - ja se on se nytkin, että kun me, meil on monia asioita nostettu esille, mut sit me sanottu, että sit me tarvittais tän verran näitten ICT-järjestelmien kehittämiseen, näitten uusien järjestelmien, niin sit se on sillä tavalla, että no, mut onhan teillä jo niitä ja onhan teillä jo rahotusta ja muuta, että ei oikeesti ymmärretä, et se eteenpäin meneminen ja tavallaan se uusi -

Jarkko Koskinen: Se on aina investointi.

Kirsi Pimiä: - hyppäys, niin siihen pitää investoida, niin sitten me ollaan taas uudessa vaiheessa ja sitte toivotaan, että lopulta niistä tulisi säästöjä sit siinä, mitä meidän pitää tietenki katsoa siinä pitkällä aikavälillä, mutta tää on vaikea yhtälö.

Jarkko Koskinen: Sen verran voin sanoa, esimerkiks Valtori on tästä hyvä esimerkki, jossa me odotetaan niitä säästöjä vieläkin [naurahtaa].

Ari Evwaraye: Ennen tätä, ennen ku tää menee viranomaisten sisäiseksi, tota niin, keskusteluksi, mikä on tärkeää totta kai, ei siinä mitään. Mä haluan itse asias vähän ruuvata tota kysymystä ja tota, Frankille, niin sä olit jo vastaamassa, mutta ehkä vielä täsmentää ja tähdentää, niin mitä meidän ikään kuin tässä tavallaan turvallisuusgenressä olevien ihmisten olis tärkeä ymmärtää, nimenomaan hyvinvoinnin psykologiasta, ihmisistä, yksilöistä. Mikä on se tieto, Frank Martela, minkä sä haluat tuoda, oman alasi johtavana asiantuntijana sä haluat tuoda tälle yleisölle, mikä meidän on tärkeä ymmärtää, kun me sitten mietitään, että tehdäänpä nyt turvallista yhteiskuntaa?

Frank Martela: Tää on aika iso kysymys -

Ari Evwaraye: [nauraa].

Frank Martela: - mutta ehkä yks juttu on varmaan ihan se just, et mä en sinänsä koe, et tavan se ois hyvä, että mä ottaisin myös sitä ihmisten niinku koettua hyvinvointia jollain tavall seuramaan ja pystytään ottaa sitä mukaan siihen poliittiseen päätöksentekoon, et seuramaan, et miten ihmiset arvioi oman elämänsä, minkälaisia tunteita niil on omassa elämässä. Ja ku se tavallaan siitä, seki on semmosta dataa, joka tavallaan, jos me saadaan sielt luotettavaa tietoo, niin me pystytään sitä kautta ennustamaan erilaisia asioita, et se ennustaa ihmisen tulevaa terveyttä esimerkiks ja erilaista käytöstä ja esimerkiks äänestyskäyttäytyminen toisaalt on niinku havaittu tavallaan useis tutkimukses nytte, että se, että miten ihminen tavallaan, kuinka hyvä sen koettu hyvinvointi, niin ennustaa sen, miten se käyttäytyy seuraavis vaaleissa, että me ollaan tiedetty jo vuosikymmenii tavallaan se, että sillon ku talous menee huonompaan suuntaan, niin ihmiset todennäkösemmin äänestää oppositiota ja sit taas jos talous menee hyvään suuntaan, niin sit tavallaan ne valtaapitävät saa todennäkösemmin jatkaa. Mut nyt on tavallaan havaittu, että tää koettu hyvinvointi on myös semmonen asia, et se ennustaa hyvinkin paljon sitä ihmisten äänestyskäyttäytymistä, esimerkiks Jenkeis sillon 2016 presidentinvaaleissa pystyttiin ihan niinku tälleen piirikuntatasol kattomaan, et ku ne saa piirikuntatason dataa siitä ihmisten koetust hyvinvoinnista, niin ne paikkakunnat, missä se laski, oli tavallaan se, missä se tavallaan se Trumpin äänestämisen todennäköisyys nousi huomattavan paljon, et se on yllättävän ennustusvoimainen se malli, (-)[0:44:30], ja senkin jälkeen, kun kontrolloitiin kaikki muut tavallaan perinteiset selitysmallit, niinku tavallaan se talouden kehitys ja vaikka muukalaisvihamieliset asenteet sun muut pois siit mallista, niin

edelleen tavallaan se ihmisen koettu hyvinvointi oli hyvinki keskeinen tekijä selittämäs sitä, että miks lähti sitä äänestämään.

Ja tää on (--), jos miettii, et tää just datalla johtaminen, niin yks ongelma tavallaan täs koetus hyvinvoinnis on usein ollu se, että sitä on kerätty vaikka jotenki kerran vuodessa ja sit ne tulokset on olemassa tavallaan vasta puol vuotta myöhemmin, et sit se on vähän politiikan näkökulmast tulee vähän liian myöhään se data. Et tiiätkö, et jos mä nyt saan kuulla, että viime vuonna tilanne oli tämmönen, niin se on vähän niinku liian myöhästä. Et nyt niinku tavallaan on kehitelty enemmän semmosia malleja, jos pyritään yhdistämään semmosii, tehään tämmösii surveytä vaikka kerran vuodessa, sit se survey yhdistetään tämmöseen sosiaalisen median dataan ja pystytään kattomaan vaikka ihmisten statuspäivityksiä, katotaan Twitterin, Facebookin sun muiden pohjalta, niin pystytään sillä taval tekeen sellasii malleja, jotka pystyy aika tarkkaan paikkakuntakohtasesti ja myös aika päiväkohtasesti seuraamaan sitä, et miten ihmisten se koettu hyvinvointi on muuttumassa, joka mahdollistaa semmosen enemmän, ei niinku enää vain se, että katotaan sitä vanhaa dataa ja pystytään menemään siihen, mitä tää, now casting, niinku nykyisyyden arviointia pystytään tekeen paljon paremmin siitä, et miten ihmiset just nyt voi. Ja pystytään sen, sitä, et jos tämmöstä dataa saadaan enemmän käyttöön, niin se tietenki mahdollistaa sit siin politiikas tavallaan sen huomaamisen, et hei, nyt tuolla alueella tai tossa demografises ryhmäs on nyt selkeästi, jostain syyst kaikki on tosi vihasia tai surullisia, jolloin pystyttäis paremmin miettimään, että okei, nyt pitää jotain tehdä tälle porukalle, tää porukka selkeesti voi huonosti, koska tavallaan jos me tiedetään, et se voi huonosti, niin sit tiedetään et pitkäl tähtäimel, jos siihen ei puututa, niin siitä voi olla monenlaisia huonoja seurauksia.

Eeva Koivunen: Mä tuijotan just tota Arin yläpuolella näkyvää turvallinen Suomi kaikille -plakaattia, niin tässä on kysymys juuri siitä mitä, mistä nyt puhut, että tällä tavalla voidaan aidosti varmistaa tai voitaisiin edesauttaa sitä, että me saatais luotua turvallinen Suomi nimenomaan kaikille. Ole hyvä, Ari.

Frank Martela: Täs ehkä just taas se data, se on aika uutta, et aikasemmin meil on ollu niit vuosittaisii surveytä ja sit meil on semmosii hyvin karkeita niit sosiaalisen median malleja, mut sit tavallaan just niinku se uusin sukupolvi näis malleis on nimenomaan, joka pyrkii yhdistämään näitä kahta, jotta saadaan tavallaan silleen, et koska sosiaalinen media on aina vähän niinku tavallaan, et eri ihmiset saattaa olla erilaisia tapoja käyttää sitä ja sen takia se pitää yhdistää siihen survey-dataan, jotta saadaan se baseline, jonka jälkeen me pystytään tavallaan paremmin kattomaan, että miten se lähtee muuttumaan siitä. Niin nää on niinku ihan viimisen vuoden sisällä mä oon ekan kerran kuullu näistä malleista, et sinänsä se data alkaa vast nyt olla olemassa, millä pystyy paremmin aika tavallaan tarkasti seuraamaan sitä ihmisten mielialan kehitystä.

Ari Evwaraye: Ja eikö niin, Maria, että se, mitä me tässä aiemminkin tässä keskustelussa, meil oli tää kaksi linjaa tai kaksi suurta ongelmaa tai kaksi suurta arenaa, jotka me ajatellaan ikään kuin janan toisiin päihin tai eri päihin, mutta ehkä se on enemmänkin ympyrä. Ihmiset, joilla on heikko koettu hyvinvointi ovat altiimpia informaatiovaikuttamiselle, vähemmän todennäköisesti luottavat viranomaisiin, tekee kriiseissä niitä toimenpiteitä, joita yhteiskunta laajasti toivoo. Eli tavallaan, jos me tämä, tuota niin, joku on sitä joskus kutsunut puunhalaamiseksi, minä kutsun sitä kovaksi turvallisuustyöksi, eli tavallaan tää ohitetaan, mistä Frank puhui, niin itse asiassa näiden suurien riskien, ulkoa tulevien riskien, niiden vaikutukset on paljon suurempia meidän yhteiskunnassa?

Maria Mekri: Juuri näin. Ja siis selvää on se, että data, varsinkin paikkatieto, niin siis sehän on niin hedelmällistä ja hienoa, ja siis se määrä informaatiota, joka on neutraalia, jota saa paikkatiedon kautta, on aivan hämmentävää. Ja me ollaan nyt pitkään yritetty lobata etärauhanturvaamiselle, että meil vois olla paikkatietoo Suomessa, jolla voitais tukea rauhanturvaajia. Se ei oo tietysti menny yhtään mihinkään, mutta lobbaan sitä tässäkin. Mutta sitten, sanon, aina on se haaste, että me, että data tulee aina tietystä ryhmästä tietyllä tapaa. Ja silloin, kun meillä on ja turvallisuuskysymyksessä se, mikä on erityisen kiinnostavaa on se, että miten tässä on yksi nuori, joka tulee huonosta sosioekonomisesta tilanteesta, jonka vanhemmat ovat alkoholisteja ja tässä toinen, jolla on ihan samanlainen polku ja miksi yksi niistä alkaa tekemään rikoksia ja miksi yhden niistä elämä niinku menee raiteiltaan ja toisen ei mene? Väkivallan kanssa kansainvälisesti, niin aikasemmin me aina ajateltiin, et väkivalta on jotenkin, et se on rationaalista pohjaltaan, eli väkivalta tulee jostain syystä. On strategisia päämääriä, on tarvetta ilmaista itseään, ja sitte oli hirveen paljon niinku sitä, että miten voidaan ennaltaehkäistä sitä väkivaltaa. Mut nyt me ollaan esimerkiksi näkemässä hirveen paljon enemmän väkivaltaa, jossa ei oo oikeestaan mitään syytä. Ja tätä varmaan muutkin, niin miten sitte ennaltaehkäistä väkivaltaa, jossa kukaan ei pysty sanoo mitään muuta syytä, ku että nyt musta tuntu mätkästä. Niin mitä sitte teet?

Ja samoin näitten syrjäytyneitten nuorien kanssa, niin hirveen suuri osa näistä nuorista ei koe oloaan yhtään syrjäytyneeksi. Ja sitten, jos siihen vielä laitetaan se niinku rahapotentiaali sieltä järjestäytyneestä rikollisuudesta, jossa yhtäkkiä ne voi tienata aivan valtavia summia rahaa, niin sitten ei enää oo siinä syrjäytyneitten nuorien tutkimuksessa. Eli aina sen datan toisella puolella pitäis olla semmonen harkinta, että mitä me oikeesti tutkitaan ja varsinkin sitä, et mitä me ei tutkita, mitä me ei tässä nähdä. Ja kuinka paljon me voidaan ottaa sitä dataa ja käyttää sitä toiminnassa ja missä me ei voida.

Eeva Koivunen: Toinen, mikä mul tulee täs mieleen on se, et täähän myös kertoo siitä, et tavallaan tieto ja teknologia ei itsessään riitä, vaan me tarvitaan myöskin osaamista, mitä täällä salissa esimerkiksi ja toivottavasti myös tuolla linjoilla paljonkin istuu ja on. Niin miten te näätte, et minkälaista osaamista me sit erityisesti näitä niinku haasteita silmälläpitäen ja näitä, mitä tässä on keskusteltu, niin millasta osaamista me tulevaisuudes tarvitaan ja miten me saadaan tämä osaaminen esimerkiksi meidän sisäasiainhallinnon käyttöön tai turvallisuustoimijoille?

Kirsi Pimiä: Haluaks Frank alottaa tästä osaamisesta?

Frank Martela: Hmm, niin no. Ehkä vaikee niinku ehkä noin niinku spesifist sanoo, mikä se spesifi osaaminen, mut kylhän tuotaki tietenki yleisel tasol tuntuu, et tää niinku tää digitalisaatio sun muu kehitys johtaa siihen, et tavallaan enemmän ja enemmän se ihmistyö keskittää, et jos mietitään, et mikä on se paikka mis ihmist tarvitaan tulevaisuudessa, et jos mietitään, et nää algoritmit sun muut pystyy tekeen aika paljon tekeen meitä töitä ja pystyy, pystytään automatisoida monia prosesseja, et tavallaan sinne metsälle ei tarttettais, tai sinne pellolle ei tarttekaan hirveesti enää työntekijöitä, niin mihin me tavallaan niit ihmisiä tarvitaan, niin toinen on varmaan se just sellanen luova, kriittinen päätöksenteko. Et sit, ku meil on päätetty, että nää on ne päämäärät ja nyt pitää optimoida tää polku tänne, niin sit se algoritmi tai joku muu sovellus pystyy tekeen sen optimoinnin, mut sit ku pitää tehdä niit arvovalintoja sen suhteen, että mihin suuntaan ylipäänsä mennään, mikä täs ylipääns se kysymys, mitä me halutaan ratkasta, niin ne on niinku ne paikat, mihin sitä ihmistä tarvitaan. Ja sen takia tämmönen koulutustaso on tavallaan tietenki se yks, mikä tässä, että tämmösenä

hetkenä ois tärkeätä panostaa siihen koulutustasoon, koska tavallaan ne uudet työpaikat enimmäkseen tulee olemaan semmosia paikois, mikä vaatii hyvinkin pitkää koulutusta, et on sitä kykyä sitte tehdä niit semmosta syvää asiantuntijuutta siin omalla alallaan ja pystyy tavallaan tekeen niitä kriittisen luovia ratkasuja siellä.

Jarkko Koskinen: Nimenomaan arvovalinnat vaatii sen ja sit se kriittinen päätöksenteko, elikkä pystyy kyseenalaistamaan sen tekoälyn tekemän päätöksen.

Ari Evwaraye: Nykyään, kun meillä on juristeja, insinöörejä ja muita asiantuntijoita, niin onko meillä jatkossa filosofeja, yhteiskuntatieteilijöitä ja sydämen viisastelijoita?

[Hymähtelyä].

Ari Evwaraye: Tää oli provokatiivinen kysymys. [Naurahtaa].

Kirsi Pimiä: No musta tää oli erittäin hyvä, täst on hyvä jatkaa ja mä nään, et meillä tietysti on, niinku sä totesit, meil on monenmoista osaamista ja se, miten meidän täytyy kehittää jokaisen meistä sitä osaamista, niin on nimenomaan se, et me ei voida tavallaan kulkea näin, vaan meidän pitää katsoa ympärille, meidän täytyy käydä koko ajan sitä dialogia, meidän täytyy esittää niitä kriittisiä kysymyksiä, sitä epäilystä, ja se varmaan menee siihen osaamiseen, et me tarvitaan entistä enemmän semmosia erilaisia generalisteja, jotka osaavat tunnistaa niistä tietyistä havainnoista sitte niitä asioita, joiden pohjalta me sitten esitämme niitä päätöksiä poliittisille päätöksentekijöille. Ja tää vaatii tietysti sitä, että me olemme entistä enemmän auki ulospäin, me kuulemme ja seuraamme sitä, mitä tapahtuu ympärillä, emmekä kuvittele, että siellä ministeriössä makaisi se viisaus, jonka pohjalta me sitten omaa työtä voimme tehdä.

Jarkko Koskinen: Ja sen verran sanon, että avaruustekniikan tohtorina, niin –

Kirsi Pimiä: [nauraa] (-- [59:20].

Jarkko Koskinen: - tota noin niin, että [naurahtaa]. Että sanon, että syväosaajia, siis alalta, mitkä ymmärtää, miten se prosessi rakentuu. Niitä tarvitaan aina ymmärtämään se, miks se ehdottaa se tekoäly sellasta päätöstä.

Frank Martela: Ja sit me sekä se oppiminen semmosena metataitona –

Jarkko Koskinen: Joo.

Frank Martela: - et just tän takia, ku se maailma muuttuu niin nopeesti, et se, et sä osaat oppia ja osaat niinku kyseenalaistaa sun nykyisen osaamisen ja löytää niit uusia juttuja ja seurata sitä maailmaa, niin on tärkeätä. Että yks kollega, joka näist tekoälyhommist viime aikoin pitämäs puheenvuoroi sano, et se aina niinku, ku se on saanu slaidit valmiiksi seuraavan päivän puheenvuoroon, niin sit se ei uskalla enää avata mitään juttuja. Koska jos, siel saattaa olla se uus otsikko, joka muuttaa taas kaiken, niin sitä pelottaa, et sit meneeki yö siihen, et sit pitääki pistää kaikki slaidit uusiksi, ku se kehittyy niin nopeesti se homma koko ajan.

Maria Mekri: Rauhanosaajana mä sanoisin, et rauhanosaamista. Siis minun kaltaisia ihmisiä Suomi lähettää kentälle YK:n ja EU:n tehtäviin, joissa meidän työ on sitä, että me pyritään tukemaan vakaita yhteiskuntia. Ois tarpeen tuoda tätä osaamista kyllä

entistä enemmän Suomeen. Ja sanoisin, että helppo kööri rekrytoinnille ois varmaan ne suomalaiset siviilikriisinhallinta-asiantuntijat, jotka ovat olleet jo Ukrainassa töissä. Toivoisin, että heistä todella monet ovat hyvissä työpaikoissa ja nytten, mutta varmasti tarvitaan Suomeen myös sitä osaamista enemmän.

Eeva Koivunen: Kiitos. Meillä alkaa olla aika tosi tiukoilla, niin Ari, otetaanko tässä kohtaa vähän yleisökysymyksiä?

Ari Evwaraye: Joo. Meillä on yleisö myös kommentoinut ja vastailut ajatuksiin siitä, että millasia mahdollisuuksia data ja teknologia tuovat turvallisuustyölle ja siellä on ehkä kahta raidetta, eli se tietyllä tavalla se ensimmäinen kysymys, mitä esitettiin. Aika laajasti mielestäni tunnustetaan se, että on sekä uhka että mahdollisuus, ehkä voi sanoa niinku vähän tylsästi, että teknologiaa on. Mutta tääl on ihan mielenkiintonen spesifi kysymys siitä, että mitkä ovat turvallisuuden kannalta haitallisimmat nousevat teknologiat? Miten tiedustelua voidaan hillitä? Mä en tiedä haluaaks siihen joku tarttua –

Frank Martela: Mä voin sanoa –

Ari Evwaraye: Tässä, Jarkko ehkä –

Frank Martela: (--) [0:55:48].

Jarkko Koskinen: Tässä haitallisimmat on tietenkin tää yksilön seuraaminen. Eli teknologiat, jotka mahdollistaa yksilöiden seuraamisen ja voin sanoa, et se on trendi, mitä jättiläismäiset Kiinan ja USAn tiedustelupalvelut tekee koko ajan. Ja niinku mä sanoin siinä esityksessä, se liittyy tähän härveliin, jota te käytätte [nostaa puhelimen esille]. Te ootte entistä addiktiivisimpia käyttämään tätä härveliä ja kaikkee, mitä te tässä käytätte, sosiaalist mediaa, sitä seurataan. Olkaa huoletta.

Eeva Koivunen: Tulevien Spotify-kuuntelijoiden vuoksi sanon, että Jarkko siis näyttää puhelintaan. [naurua].

Ari Evwaraye: Täällä toinen kysymys on, mikä on mun mielest tosi mielenkiintonen ja ehkä jotenki jo aiemmin ollut esillä, mut ehkä jatkossa vielä enemmän. Eli kuinka viranomaiset voi lisätä datan ja teknologian käyttöä turvallisuutta edistävässä viestinnässä kansalaisten suuntaan ja ylipäätään, tavallaan, et miten varmistetaan, et se teknologiakuilu ei kasva, eli se, mistä Jarkko puhui, et kaupallisissa sovelluksissa mennään koko ajan eteenpäin, joissain maissa valtiot tukee niitä isoilla rahoilla. No, meidän Suomen pienel kansantaloudella ei oo mahdollisuutta, eli se, et tavallaan että viranomaistoiminta ja turvallisuutta edistävä toiminta laajemmin jää resurssivajeen ja ehkä sääntelyn ja ihan perustellun ja asianmukaisen sääntelyn vuoksi koko ajan niinku jälkeen. Niin miten me voitais tätä yhteiskuntana taklata? Et se ei kasva liian isoksi?

Jarkko Koskinen: No nyt, mä sanon vaan tän teknologiapointin, enkä sitä rahotuksesta. Me ollaan hirveän teknologiaintensiivinen maa ja innovatiivinen maa teknologiassa.

Ari Evwaraye: Onko se jäljessä?

Jarkko Koskinen: Ei, mutta meidän pitää, meillä ei oo rahaa käyttää kaikkee sitä. USA voi käyttää kaikkee, Kiina voi käyttää kaikkee. Meidän pitää poimia ne, mitä me oikeesti

halutaan ja meillä pitää olla tahtotila ja ymmärtämys, mitä me halutaan. Tän mä oikeestaan sanosin.

Eeva Koivunen: Ehkä on aika siirtyä meidän viimiseen kysymykseen, kun kello tosiaan juoksee. Haluaako Ari ottaa taas kunnian ja esittää meidän viimeisen perinteisen TUOVICAST-kysymyksen?

Ari Evwaraye: Joo. Meil on perinteisesti ne, jotka on kuunnellu TUOVICASTia tai katsellut viime vuoden liveä, meillä on taikasauvakysymys. Eli jos sinulla olisi taikasauva ja saisit nyt ehkä kontekstualisoida, heilauttaa tämän uuden tulevan hallituksen, jonka toivottavasti saamme pian, tekemään yhden asian Suomen turvallisuuden parantamiseksi, niin mikä se olisi? Tässä sanon tässä, että innovatiiviset TUOVICAST-keskustelijat aiemmin on saanu paketoitua siihen aika paljon, mutta yksi asia, jos pitäisi tehdä tai voisi sillä taikasauvalla tehdä, niin mikä se olisi? Alotetaanks täältä päästä, vaiks Mariasta ensin?

Maria Mekri: No, jos mulla ois taikasauva, niin mä itse asias toivoisin, että heillä kaikilla olisi semmonen jotenkin hyvin selvä, laajaan turvallisuuteen, ennakointiin ja jatkuvaan kehitykseen jotenkin perustuva strateginen näkemys. Se ois se mitä mä toivoisin eniten. Et ehkä ollaan, mun mielestä, nähty niinku nyt aika lailla tarpeeksi semmosia juustohöyläleikkauksia, että vähän on menny sieltä ja vähän on täältä. Mä en ainakaan näe, että missään olisi semmosta niinku ylimäärästä kapasiteettia, että se juustohöyläleikkaukset ei nyt alkais ihan oikeesti vahingoittaa toimintoja. Kyl ne on jo alkanu vahingoittamaan. Sen takia semmonen jonkin näkönen strateginen näkemys siitä, että mikä on ihan oikeesti keskeistä ja tärkeää. Ja sitten, mikä ei ole ja miten me painotetaan ja myös, miten me kehitetään sitä painottamista, niin se on se, mitä mä toivoisin.

Frank Martela: No, ehkä mä palaisin, semmonen, ku mun eka kommentti, että ehkä just se, et jokainen nuori Suomes pääsis kasvaa silleen, et semmosis olosuhteis, et se pääsee käymään semmosen koulun, kasvais semmoses naapurustus, ois semmoset harrastukset, et se kokee, et sil on tavallaan mahdollisuus, niinku usko siihen omaan kykyynsä ja myös tämä riittävä osaaminen, jotta se pystyy tavallaan sitä omaa kykyään käyttämään sitte siinä, että pääsee rakentamaan itelleen semmosen mielekkään tulevaisuuden. Et tavallaan kaikki poliisi sun muu järjestelmä hoitaa niit oireita, mut jos me tähän onnistuttais panostamaan, ja tavallaan me tarvittais paljon vähemmän tavallaan siin myöhemmin erilaisiin haasteisiin niit resursseja, ku pystyttäis vaan, et jos toi homma resursoituu kunnolla.

Jarkko Koskinen: No mä oikeestaan toivoisin, että sieltä löytyis se tahto ja ymmärtämys tehdä toimiva, parempi Suomi. Toivottavasti siel on sellaset pelaajat.

Kirsi Pimiä: Kaikkien näiden hienojen puheenvuorojen jälkeen, niin ehkä mä voin vielä vahvistaa vaan sitä, että toivotaan vaan sitä viisautta näihin päätöksiin.

Eeva Kinnunen: Iso kiitos meidän keskustelijoille, aika on taas hurautanut valtavan nopeasti. Ollis ollu kiva keskustella vielä pidempään, mutta tosiaan, keskusteluun varattu aika alkaa olla loppuillaan ja meidän täytyy päästää seuraavat henkilöt tänne. Itse asiassa meil on alkamassa täällä Rauhalassa ropisee -turvallisuussimulaation alkuinfo ja vaikka tää keskustelu on päättymässä, niin Seinäjoen valtakunnallinen turvallisuustapahtuma on tosiaan vasta alkamassa ja näistäkin asioista varmasti jatketaan tässä seuraavan kahden päivän aikana. Kiitos tosi paljon meidän vieraille.

kiitos myöskin yleisölle aktiivisesta osallistumisesta ja myöskin tietenkin livestriimiä seuranneille.

[aplodeja, sivuavaa keskustelua. Loppumusiikki alkaa 1:01:30, sivuava keskustelu jatkuu loppuun asti.]